

Вікторина для учнів

Тема: «Відкрий для себе світ природи»

Вчитель: Василькова С.І.

Добрий день, шановні учасники та гості. Сьогодні ви зібралися тут на вікторину. Але вона буде незвичайною. Це буде подорож «Стежками царства живої природи». Для того, щоб ми не заблукали, подорожуватимемо за окремим маршрутом, який матиме наступні зупинки:

1. Кмітливих (загадки).
2. Слідопитів.
3. Зелений патруль.
4. Всезнайко.
5. У світі цікавого.
6. Підсумок.

Під час нашої подорожі будьте уважні й активні. За кожен правильну відповідь на моє запитання ви будете одержувати фішки — зелені листочки. Хто їх за годину нашої вікторини назбирає більше за всіх, той стане переможцем. Для того, щоб дати відповідь, треба підняти руку і дочекатися, щоб вас запитали. Відповідь без дозволу не враховується і буде штрафуватися поверненням фішки ведучому. Такими є правила вікторини. А зараз рушаймо в дорогу!

1. На першій зупинці ми зустрічаємося з кмітливими, завдання яких — відгадати загадки, які я буду вам загадувати:

а) У гаю вогонь мигтить,
Всю ніч пень вогнем горить,
А настане білий день, —
Необсмалений той пень. (*Світлячки*)

б) Золотисте ситечко
Покотилось в літечко.
Загляда в віконечко,
Наче справжнє сонечко. (*Соняшник*)

в) Хто хвіст залишає,
а від ворога втікає? (*Ящірка*)

г) Швидко скрізь цей птах літає,
Безліч мошок поїдає,
За вікном гніздо будує,
Тільки в нас він не зимує. (*Ластівка*)

г) А що то за коні в гаю на припоні:
Довгасті, голчасті, зеленої масті,
Нікого не возять, лише солі просять?
(*Огірки*)

д) Ой, яка ж вона гарненька,
Пишнохвоста і руденька,
Не звірятко — просто диво,
Невгамовне, пустотливе.
Вгору-вниз, на гілку, з гілки.
Хто це буде, діти? (*Білка*)

Цю загадку написав видатний український поет, байкар, лірик Леонід Іванович Глібов. З творами цього письменника ви нещодавно познайомилися на уроці читання.

є) Не кущ, а з листочками,
Не сорочка, а зшита,
Не людина, а навчає. (*Книжка*)

Діти, а чому між загадками про живу природу потрапила загадка про книжку? За все те, що ви знаєте, мусите подякувати книзі. Хто багато читає, той багато знає. А ось подивіться на виставку книг про природу, яку підготував для вас наш шкільний бібліотекар. На перерві матимете можливість роздивитися ці книги.

2. От ми дійшли до другої зупинки. А яке завдання вона передбачає? Ви дізнаєтесь, якщо відгадаєте загадку.

Ходить по городу, великого роду,

Ноги, як лопати, а сліду не знати. (*Гуска*)

Як описано ноги гуски? (*Як лопати*)

Отже, ваше завдання — по слідах назвати тварину (*5 плакатів*).

а) Які птахи прилітають до нас з півдня першими? (*Шпаки*)

б) Яке місто має назву птаха? (*Орел*)

в) У якого птаха такий міцний хвіст, що він підтримує його на дереві? (*Дятел*)

г) Чому качки, гуси не тонуть? (*Бо пір'я змазане жиром і не намокає*)

г) Що страшніше для птахів взимку — голод чи холод? (*Холод*)

д) Чому сову називають корисним птахом?

є) Яку користь приносять синиці взимку, коли всі комахи сплять?

(Синиці розкльовують зимові гнізда шкідливих комах, поїдають яєчка та личинки комах)

Ваше завдання — допомагати птахам узимку. Як ви це зробите?

3. Зелений патруль.

Зелений патруль — це добровільна спілка дітей, завдання якої — допомога і захист природи. Розгляньте знаки зеленого патруля і поясніть, що

4. Всезнайко.

- а) Це велика комаха, характерною ознакою якої є своєрідні круглі плями на крилах, різні за розміром і кольором, що нагадують око. *(Павичеве око)*
- б) Це могутній хижий птах. Розмах крил його становить близько 2 метрів. В Україні зустрічається лише в Карпатах. Довго літає, ширяючи високо над землею. Живиться дрібними тваринами і птахами, на яких спритно полює. *(Орел-беркут)*
- в) Це комаха. Тіло товсте, густо вкрите бархатистими волосинками і, звичайно, перетягнуте впоперек черевця чи грудей кольоровою смужкою. Є пара складних і троє простих очей. Комаха висмоктує нектар із квітів. *(Джміль)*
- г) Птах досить великий, маса деяких особин досягає 15 кг. Його називають провісником весни та зими за приємний голос, що він подає, повертаючись із далеких країв. Відлітають ці птахи ключем. *(Журавель)*
- г) Тварина чудово пристосувалася до життя серед морських просторів. Тіло обтічне, торпедовидне. Мордочка видовжена, голова плавно переходить у тулуб. Шкіра еластична, гладенька. Вона відтворює і вловлює звукові сигнали. В Україні зустрічається в Чорному морі. *(Дельфін)*
- д) Цінний промисловий звір, найбільший серед гризунів нашої країни. Добре пристосувався до напівводного життя. Цих тварин називають найвизначнішими архітекторами. *(Бобри)*
- Що об'єднує цих тварин і комах? *(їх занесено до Червоної книги).*
- Чому ця книга так називається і яка її основна функція? *(До цієї книги заносять види тварин, рослин, комах, чисельність яких дедалі більше скорочується).*
- є) Це комаха. Живе на луках. Пересувається стрибками, її називають музикантом. *(Цвіркун)*

А ви знаєте, що цвіркун не завжди жили на нашій землі.

Ось послухайте легенду.

- Ріс собі на світі хлопчик, якого дуже любили люди, бо вмів він співати, як ніхто на світі. Вечорами, після денної роботи, коли можна було трохи відпочити, сходилися старі й малі послухати пісню. Кожен, хто чув хоч раз той спів, ніби набирив у груди сили й снаги, ніби пив живу воду з цілющого джерела. Співав хлопець про сонце, про квіти, трави, про землю. І кожна його пісня славилася рідний край. Ті пісні складав хлопчина сам. А коли в нього питали, як це йому вдається, відповідав, що все те — від квітів, дерев, води, птахів та звірів. Якось прийшло в цей край лихо. Про співучого хлопчика почули злі вороги й вирішили викрасти його. Темної ночі, коли він слухав пісню місячного сяйва, щоби потім переспівати її людям, схопили вони його і понесли у свої землі. Володар тої країни хотів мати співучого раба. Та хлопець йому не співав. Просили його — мовчав, били — мовчав. Тільки одного разу, змучений у край, завів тужливу пісню. Від тої пісні німіли люди, а каміння плакало. Була вона про розлуку з рідною стороною. Злий володар наказав повернути хлопця додому, і якщо він там співатиме, убити. Тільки-но ступив хлопчик на рідну землю, одразу в нього вирвалася пісня. Котрийсь із ворогів замахнувся шаблюкою, щоб виконати наказ володаря, але хлопця враз не стало. Лише в зелену траву стрибнув маленький жвавий цвіркун.
- Відтоді й повелися на нашій землі веселі цвіркуни, їхні пісні славлять рідну землю. А хто понад усе любить Батьківщину, той чує в піснях маленького цвіркуна славу про красу нашої землі.

5. У світі цікавого.

— Що ви знаєте про верблюда? *(Відповіді учнів)*. _

— Ця тварина має багато таємниць. Як верблюди можуть поїдати жорсткий і колючий чагарник, не обдираючи губи й рота?

Учені виявили на внутрішньому боці щік, на піднебінні та язика верблюда тверді й жорсткі бугри, які захищають ротову порожнину тварини від пошкоджень.

— Що ви знаєте про оленя? *(Відповіді учнів)*.

Вчитель. В Егейському морі знаходиться один із найбільших островів Греції — Родос. Біля входу до бухти споруджено дві великі кам'яні колони, на яких стоять стрункі бронзові олені.

- Історія цього пам'ятника така. Як відомо, острів Родос — благодатний край. Головне заняття населення — садівництво. І завдяки сприятливим умовам на острові розвелася дуже багато отруйних змій. Ходити по

острову стало небезпечно. Для боротьби з ними застосовували різні заходи, але вони були неефективні. І тоді у когось виникла ідея завезти на острів оленів, щоб ті знищили змій. Олені вільно гуляли лісами, виноградниками та своїми гострими копитами знищували змій. Людям стало жити спокійніше. І вдячні жителі острова Родос поставили в порту пам'ятник оленям.

- От і підійшла до кінця наша подорож.

Давайте визначимо переможців.

(Підрахунок фішок-листочків і нагородження переможця).

6. Підсумок.

Ви повинні не лише добре знати, а й берегти природу рідного краю. Заради втіхи і зиску знищують ліси, забруднюють моря і річки, вбивають тварин. Зараз ви прослухаєте запис — це музика моря. Хто буде уважним, крізь музику почує жалібний крик. Це плаче маленький дельфін, який залишився без матері. Йому сумно і страшно у великому морі. Він кричить, шукає і кличе матір.

(Учні прослуховують запис з моря).

— Чи може людина існувати, щоб не завдавати шкоди всьому живому навкруги?

— Що ви можете зробити, щоб зберегти природу?

Бережіть природу, бо планета у нас одна!